Whitepaper: KYC en Wwft

Voor verzekeraars en assurantiekantoren

Inleiding

Bedankt voor het downloaden van onze KYC & Wwft whitepaper. In deze whitepaper vindt u alle informatie die u nodig heeft om compliant te zijn.

Vandaag de dag zijn integriteit en transparantie van het grootste belang. Voor verzekeraars en assurantiekantoren vertaalt dit zich naar het essentiële belang van het kennen van hun klanten (KYC) en het consequent naleven van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft). Deze onderwerpen zijn niet alleen cruciaal om regelgevende boetes en reputatieschade te voorkomen, maar ook om het vertrouwen van klanten te winnen en te behouden in een markt die steeds meer waarde hecht aan verantwoord en ethisch handelen.

De complexiteit van de huidige regelgevende omgeving kan echter overweldigend zijn. Met frequente wetswijzigingen, variërende interpretaties en de noodzaak om technologische innovaties bij te benen, kunnen verzekeraars en assurantiekantoren het moeilijk vinden om te navigeren in het dichte woud van KYC- en Wwft-verplichtingen.

Dit whitepaper heeft tot doel licht te werpen op dit complexe terrein. Het biedt een helder overzicht van de huidige regelgevende eisen, belicht de uitdagingen waarmee de sector wordt geconfronteerd en presenteert effectieve strategieën om zowel aan de KYC- als de Wwft-eisen te voldoen. Ongeacht of u net begint met het opstellen van uw compliance-beleid of op zoek bent naar manieren om uw bestaande processen te verfijnen, dit document dient als uw kompas in de wereld van compliance voor verzekeraars en assurantiekantoren.

Opdrachtacceptatie 4
Identificeren van de klant 4
Vertegenwoordigers *4*
Verifiëren van de identiteit 5
Hoe verifieert u de identiteit? *5*
Buitenlands paspoort *5*
Rechtspersonen *5*
De uiteindelijke belangende (UBO) 6
Hoe herkent u een UBO? *6*
Risico-onderzoek 7
Welke risico's u te onderzoeken? 7
PEP-status *7*
Familieleden en zakenpartners van PEP's *8*
Sanctielijsten 8
Adverse media 8
Risicofactoren 8
Cliëntgebonden risico *9*
Product-, dienst-, transactie-, leveringskanaalrisico *9*
Geografische risicofactoren: *9*
Opstellen risicoprofiel 10
Afronden cliëntenonderzoek 10
Ongebruikelijke transacties 10
Beoordelen ongebruikelijke transacties 10
Objectieve indicatoren *11*
Subjectieve indicatoren *11*
Alle Wwft indicatoren per type instelling *11*
Melden van ongebruikelijke transacties 11
Geheimhoudingsplicht 11
Vrijwaring 12
Bijlage 13

Opdrachtacceptatie

Wat mooi! Een klant toont interesse in uw diensten. Dit is goed voor de business, maar eerst dient u het cliëntenonderzoek af te ronden. De Wwft schrijft namelijk voor dat u de zakenrelatie niet mag starten voordat het cliëntenonderzoek is afgerond.

Voor uw eigen administratie wilt u duidelijk hebben welke diensten worden afgenomen en door wie. Deze informatie is ook belangrijk voor het cliëntenonderzoek. Het doel en de aard van de relatie zijn van invloed op het algehele risico van de zakenrelatie. Het doel en de aard moeten passen bij de klant. Heeft de klant bijvoorbeeld een ongebruikelijk grote vraag naar dienstverlening, dan kan dit leiden tot een verhoogd risico.

Identificeren van de klant

Voor het uitvoeren van het cliëntenonderzoek dient u exact te weten wie de klant is. De Wwft maatregelen dienen namelijk uitgevoerd te worden op de juiste persoon. Bovendien is het een teken van hoog risico als u de klant slecht kan identificeren. Dit komt doordat criminelen niet herkend willen worden en hun identiteit dus verborgen willen houden.

De Wwft omschrijft de klant als volgt: De natuurlijk persoon of rechtspersoon met wie u een zakelijke relatie aangaat. Vaak is dit de persoon met wie u communiceert. Echter kan het voorkomen dat u spreekt met een vertegenwoordiger. U dient redelijke maatregelen te nemen, om uit te zoeken namens wie de klant handelt. Handelt de klant ten behoeve van een derde, dan is de derde ook de klant. Deze redelijke maatregelen zijn afhankelijk van het geschatte risiconiveau.

Vertegenwoordigers

Wordt de klant vertegenwoordigd, dan dient u te controleren of de persoon bevoegd is om als vertegenwoordiger op te treden. Dit soort situaties komen bijvoorbeeld voor wanneer een rechtspersoon wordt vertegenwoordigd door een natuurlijk persoon. Is de natuurlijk persoon een bevoegde vertegenwoordiger, dan wordt in het kader van het cliëntenonderzoek ook de rechtspersoon behandeld als klant.

Verifiëren van de identiteit

De Wwft verplicht u de identiteit van de klant te verifiëren. Immers wilt u bevestigen dat de persoons- en bedrijfsgegevens, die u heeft ontvangen, correct zijn. De verificatie is belangrijk zodat het risico-onderzoek uitgevoerd wordt op de juiste entiteiten.

Hoe verifieert u de identiteit?

Om een identiteit te verifiëren dient u gebruik te maken van officiële documenten, gegevens of inlichtingen. De Wwft kent twee soorten klanten. Natuurlijke personen en rechtspersonen.

Natuurlijke personen:

Voor natuurlijke personen mag u de volgende identiteitsdocumenten accepteren:

- Een geldig paspoort;
- Een geldig identiteitskaart afgegeven door een lidstaat.
- Een geldig rijbewijs afgegeven door een lidstaat;
- Reisdocumenten voor vluchtelingen vreemdelingen;
- Vreemdelingendocumenten die afgegeven zijn op grond van de Vreemdelingenwet 2000.

Buitenlands paspoort

In geval van een buitenlands paspoort dient u aanvullende maatregelen te nemen. U dient namelijk de rechtmatigheid van het verblijf te verklaren. Er is sprake van een verhoogd risico wanneer uw klant niet wettig in Nederland verblijft maar toch zaken in Nederland wil doen. De rechtmatigheid van het verblijf kunt u verklaren door een verblijfsdocument op te vragen. Op dit document moet ook de pasfoto staan ter vergelijking.

Rechtspersonen

In geval van een zakelijke klant heeft u te maken met een rechtspersoon. U dient redelijke maatregelen te nemen om te bevestigen dat het bedrijf bestaat. Rechtspersonen kunnen geïdentificeerd worden aan de hand van documenten of informatie uit betrouwbare en/of onafhankelijke bronnen.

Voor Nederlandse rechtspersonen kunt u een uittreksel opvragen uit het handelsregister. Een in het buitenland gevestigde rechtspersoon moet zich identificeren met

internationale documenten of gegevens. Dit zijn wettelijke documenten of gegevens uit het land van herkomst. De bron moet te allen tijde betrouwbaar en onafhankelijk zijn.

De uiteindelijke belangende (UBO)

De persoon die de uiteindelijke eigenaar is of zeggenschap heeft over een vennootschap of andere juridische entiteit, wordt een UBO genoemd. Deze persoon heeft het meeste baat bij de zakenrelatie.

Het vaststellen van de UBO is een cruciaal onderdeel van de Wwft. Het kan voorkomen dat een UBO, met bijbedoelingen zoals witwassen of terrorismefinanciering, schuilt achter een rechtspersoon of achter uw klant. De Wwft verplicht u daarom alle mogelijke middelen in te zetten om de UBO te identificeren

Hoe herkent u een UBO?

Een UBO is een natuurlijk persoon die voldoet aan één of meerdere van onderstaande criteria:

- Heeft meer dan 25% een (in)direct belang in het kapitaal van een klant;
- Heeft meer dan 25 procent van de stemrechten in de algemene vergadering van een klant;
- Is van minimaal 25 % begunstigde van het vermogen van een klant of een trust;
- Heeft minimaal 25% bijzondere zeggenschap over het vermogen van een klant.

Risico-onderzoek

Wanneer alle personen en entiteiten geïdentificeerd en geverifieerd zijn, dan kunt u beginnen met het risico-onderzoek. Het risico-onderzoek moet in kaart brengen hoeveel risico de klant met zich meebrengt. Afhankelijk van de risico's dient u maatregelen te nemen om deze risico's te mitigeren. Ook kunt u besluiten de zakenrelatie niet aan te gaan omdat het risico te hoog is.

Welke risico's u te onderzoeken?

Het risico-onderzoek van de Wwft is, tot zekere hoogte, vormvrij. U dient rekening te houden met risico's die van toepassing zijn op uw branche, soort klanten en organisatie. Echter zijn er een aantal zaken die u altijd moet nakijken, namelijk:

- PEP-status;
- Sancties;
- Negatieve media vermeldingen;

PEP-status

Een persoon die een politiek prominent persoon (PEP) functie bekleedt of tot minstens een jaar geleden heeft bekleed, wordt gezien als een PEP. Een PEP is gevoeliger voor corruptie en is sneller betrokken bij witwassen of terrorismefinanciering dan andere personen.

De Wwft verplicht u daarom alle mogelijke middelen in te zetten om de PEP-status te controleren. Wanneer er sprake is van een PEP, dan heeft dit invloed op het cliëntenonderzoek. De Wwft verplicht u dan een verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten. In de bijlage vindt u meer informatie over het uitvoeren van een verscherpt cliëntenonderzoek.

Volgens artikel 2 uit het Uitvoeringsbesluit Wwft 2018 vallen de volgende personen en functietitels onder de PEP:

- Staatshoofd, regeringsleider, minister, onderminister of staatssecretaris;
- Parlementslid of lid van een soortgelijk wetgevend orgaan;
- Lid van het bestuur van een politieke partij;
- Lid van een hooggerechtshof, constitutioneel hof of van een andere hoge rechterlijke instantie die arresten wijst waartegen, behalve in uitzonderlijke gevallen, geen beroep openstaat;

- Lid van een rekenkamer of een hoge raad van bestuur van een centrale bank;
- Ambassadeur, zaakgelastigde of hoge officier van de strijdkrachten;
- Lid van het leidinggevend lichaam, toezichthoudend lichaam of bestuurslichaam van een staatsbedrijf;
- Bestuurder, plaatsvervangend bestuurder, lid van de raad van bestuur of bekleder van een gelijkwaardige functie bij een internationale organisatie.

Familieleden en zakenpartners van PEP's

De Wwft stelt dat u de familieleden en zakenpartners van de PEP ook dient te screenen. Net als de PEP is een familielid of zakenpartner vatbaarder voor corruptie.

De volgende familieleden worden gezien als PEP:

- Echtgenoot of een persoon die gelijkwaardig is als echtgenoot van de politiek prominent persoon;
- De ouders van de politiek prominent persoon (PEP);
- Het kind en de echtgenoot van het kind (persoon die gelijkwaardig is als echtgenoot) van de politiek prominent persoon (PEP).

De overige UBO('s) van de juridische entiteit of juridische constructie van de politiek prominent persoon worden ook gezien als PEP. Dat zijn de naast geassocieerde.

Sanctielijsten

De meeste risico's kunt u beperken en mitigeren. Echter, voor een vermelding op een sanctielijst geldt dit niet. Als uw klant vermeld staat op een sanctielijst, dient u de zakenrelatie direct te verbreken.

Adverse media

Een adverse media screening houdt in dat er wordt nagegaan of een persoon in kwestie voorkomt in combinatie met negatief nieuws, bijvoorbeeld in verband met fraude of witwaspraktijken.

Risicofactoren

Naast de PEP-status en vermeldingen op sanctielijsten kan een klant ook andere risico's met zich meebrengen. U dient elke klant te toetsen aan de risicofactoren die voor uw situatie van toepassing zijn. U mag zelf beslissen op basis waarvan klanten worden getoetst. In bijlage III van de vierde anti-witwasrichtlijn vindt u verschillende

risicofactoren waarop u klanten kunt toetsen. Deze risicofactoren zijn als volgt gecategoriseerd:

- Cliënt gebonden;
- Product-, dienst-, transactie- of leveringskanaal gebonden;
- Geografische gebonden.

Cliëntgebonden risico

U heeft de vrijheid om zelf te kiezen welke client gebonden risico's van toepassing zijn voor u. U dient wel rekening te houden met situaties die een verhoogd risico met zich brengen. Denk aan rechtspersonen met een complexe groepsstructuur, "high-net worth individuals" en cliënten in branches waarvoor geldt dat er een nauwe verwantschap bestaat met witwassen. Denk ook aan branches waar veel contant geld beschikbaar is (bijvoorbeeld in de horeca en autohandel).

Product-, dienst-, transactie-, leveringskanaalrisico

Dit zijn situaties zoals: klant betaalt eenmalig een grote premie en heeft hiervoor geen plausibele verklaring. Let vooral op de dienstverlening vraag versus de situatie van de klant. Ook de manier hoe de klant wilt betalen kan van invloed zijn op het risico, zoals: betalen vanaf een derde rekening.

Geografische risicofactoren:

U bent verplicht een verscherpt cliëntenonderzoek te verrichten wanneer uw klant banden heeft met een land dat door de Europese Unie is aangewezen als een hoogrisicoland. De landen die aangewezen zijn door de EU als hoogrisicoland vindt u in de bijlage. U kunt ook gebruik maken van onafhankelijke bronnen zoals de Corruption Perception Index (CPI). De CPI scoort en rangschikt landen en gebieden op basis van hoe corrupt de publieke sector van een land wordt geacht door experts en bedrijfsleiders. U dient in ieder geval rekening te houden met de lijst van de FATF. Zij publiceren meerdere malen per jaar een lijst met landen die in hun nationale wetgeving op gebied van Wwft tekortkomingen vertonen.

Opstellen risicoprofiel

Beoordeel aan de hand van de risicofactoren hoeveel risico's de klant met zich meebrengt. Wijs een risicoprofiel toe op basis van het risiconiveau, bijv.:

- Normaal: geen bijzonderheden
- Verhoogd: enkele bijzonderheden
- Hoog: veel bijzonderheden

Afronden cliëntenonderzoek

Na het uitvoeren van het risico-onderzoek en het toewijzen van een risicoprofiel, bent u klaar met het cliëntenonderzoek. Het is van belang dat u alles goed documenteert en bewaart. De Wwft kent een bewaarplicht van 5 jaar. U dient het gehele cliëntenonderzoek te bewaren voor 5 jaar. Zorg ervoor dat het dossier makkelijk op te vragen is voor het geval een toezichthouder erom vraagt

Ongebruikelijke transacties

Bij elke klant horen bepaalde verwachtingen zoals het claimen van schade, looptijd van de verzekering en de kans op afkoop polis. Merkt u dat de activiteiten, betalingen of de situatie van de klant verandert, dan kan er sprake zijn van een ongebruikelijke handeling of transactie.Afhankelijk van de situatie kunt u in overleg gaan met uw collega's, beroepsvereniging of een andere vraagbaak. Als er nog geen redelijke verklaring voor de transactie gevonden kan worden, kunt u in gesprek gaan met de klant. Mogelijk heeft de klant een goede verklaring voor de transactie. Is er geen verklaring dan wordt de transactie als ongebruikelijk aangemerkt. Let wel op dat u de klant alleen mag vragen om een toelichting.

U hoeft niet in gesprek met de klant over de ongebruikelijke transactie. U kunt direct overgaan op melden van de ongebruikelijke transactie.

Beoordelen ongebruikelijke transacties

De Wwft omschrijft indicatoren voor het herkennen van ongebruikelijke transacties. Deze indicatoren vallen in twee categorieën, namelijk:

- Objectieve indicatoren
- Subjectieve indicatoren

Objectieve indicatoren

De Wwft omschrijft concrete situaties voor bij het herkennen van ongebruikelijke transacties. In deze situaties moet u de transacties altijd melden. Ongeacht de context.

Voorbeelden van objectieve indicatoren zijn (zoals omschreven door de Wwft)

- een verrichte of voorgenomen ongebruikelijke transactie;
- een cliëntenonderzoek waarbij er indicaties zijn dat de cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme;
- een zakelijke relatie wordt beëindigd en er zijn ook indicaties dat de desbetreffende cliënt betrokken is bij witwassen of financieren van terrorisme.

Subjectieve indicatoren

Subjectieve indicatoren zijn transacties waarbij er vermoedens zijn dat de transactie betrokken is bij witwassen of terrorismefinanciering. U mag gebruikmaken van uw “onderbuik” gevoel.

Alle Wwft indicatoren per type instelling

In de bijlage van het Uitvoeringsbesluit vindt u alle indicatoren per type Wwft-instelling.

Melden van ongebruikelijke transacties

Ongebruikelijke transacties dienen, nadat het ongebruikelijke karakter bekend is geworden, onverwijld gemeld te worden aan de FIU-Nederland. Het melden van een ongebruikelijke transactie dient binnen twee weken plaats te vinden. Het niet melden van ongebruikelijke transacties kan leiden tot boetes en strafmaatregelen.

Geheimhoudingsplicht

U mag de klant nooit op de hoogte brengen van de melding aan de FIU-Nederland. Op de meldplicht geldt een absolute geheimhoudingsplicht. Het schenden van deze plicht wordt als een economisch delict beschouwd.

U mag uw klant wel melden dat de transactie of activiteit onwettig is. U kunt hierbij het advies geven om dit niet meer te doen. Dit is voornamelijk van toepassing voor: advocaten, notarissen en belastingadviseurs. Let wel op dat de mededeling niet meer mag zijn dan hierboven beschreven.

Vrijwaring

Heeft u op correcte wijze en tijdig een melding ingediend bij de FIU-NL, dan wordt u beschermd. De verstrekte informatie kan niet worden gebruikt voor een opsporingsonderzoek of strafrechtelijke vervolging tegen de betreffende instelling. Dit noemen ze een strafrechtelijke vrijwaring. De vrijwaring is niet van toepassing wanneer men zelf (mede)schuldig is aan witwassen of terrorismefinanciering.

Bijlage

Verscherpt cliëntenonderzoek

Komt uit uw risico-analyse een hoog risico naar voren, dan is een verscherpt cliëntenonderzoek meer dan gewenst. Wilt u de zakenrelatie aangaan, dan dient u aanvullende maatregelen te nemen om de risico's te beperken.

Deze aanvullende maatregelen kunnen zijn:

- Opvragen van een verklaring Omtrent Gedrag van de rechtspersoon;
- Check op aanwezigheid van gedragscodes en klokkenluidersregelingen;
- Nader onderzoek naar de bevoegdheden en functies van directie en gevolmachtigden (in verband met functiescheiding en belangenverstrengeling);
- Onderzoek naar afnemers van de cliënt en/of tussenpersonen;
- Check op aanwezigheid van interne frauderisico's en fraudepreventie maatregelen;
- Onderzoek naar herkomst en bestemming van gelden en vermogen, inclusief
- opvragen van bankafschriften;
- Gegevens ten aanzien van interne procedures en interne beheersingsmaatregelen en naleving hiervan.

Hoogrisicolanden

De FATF update drie keer per jaar de hoogrisicoland lijst. Op de lijst staan op dit moment de volgende landen:

- Noord-Korea
- Iran
- Myanmar

De FATF heeft ook een lijst voor landen die aanbevelingen hebben ontvangen van de FATF om witwassen en terrorismefinanciering beter tegen te gaan. Deze landen hebben op dit moment nog teveel tekortkoming op gebied van wet- en regelgeving. Op dit moment staan de volgende landen op deze lijst:

- Albanië
- Barbados
- Burkina Faso
- Kaaimaneilanden
- Kroatië
- Democratisch Republiek van Congo
- Gibraltar
- Haïti
- Jamaica
- Jordan
- Mali
- Mozambique
- Nigeria
- Panama
- Filippijnen
- Senegal
- Zuid-Afrika
- Zuid-Sudan
- Syrië
- Tanzania
- Turkije
- Oeganda
- Verenigd Emiraten
- Jemen
- Vietnam

Voor de laatste informatie kunt u terecht op:
https://www.fatf-gafi.org/en/countries.html#high-risk